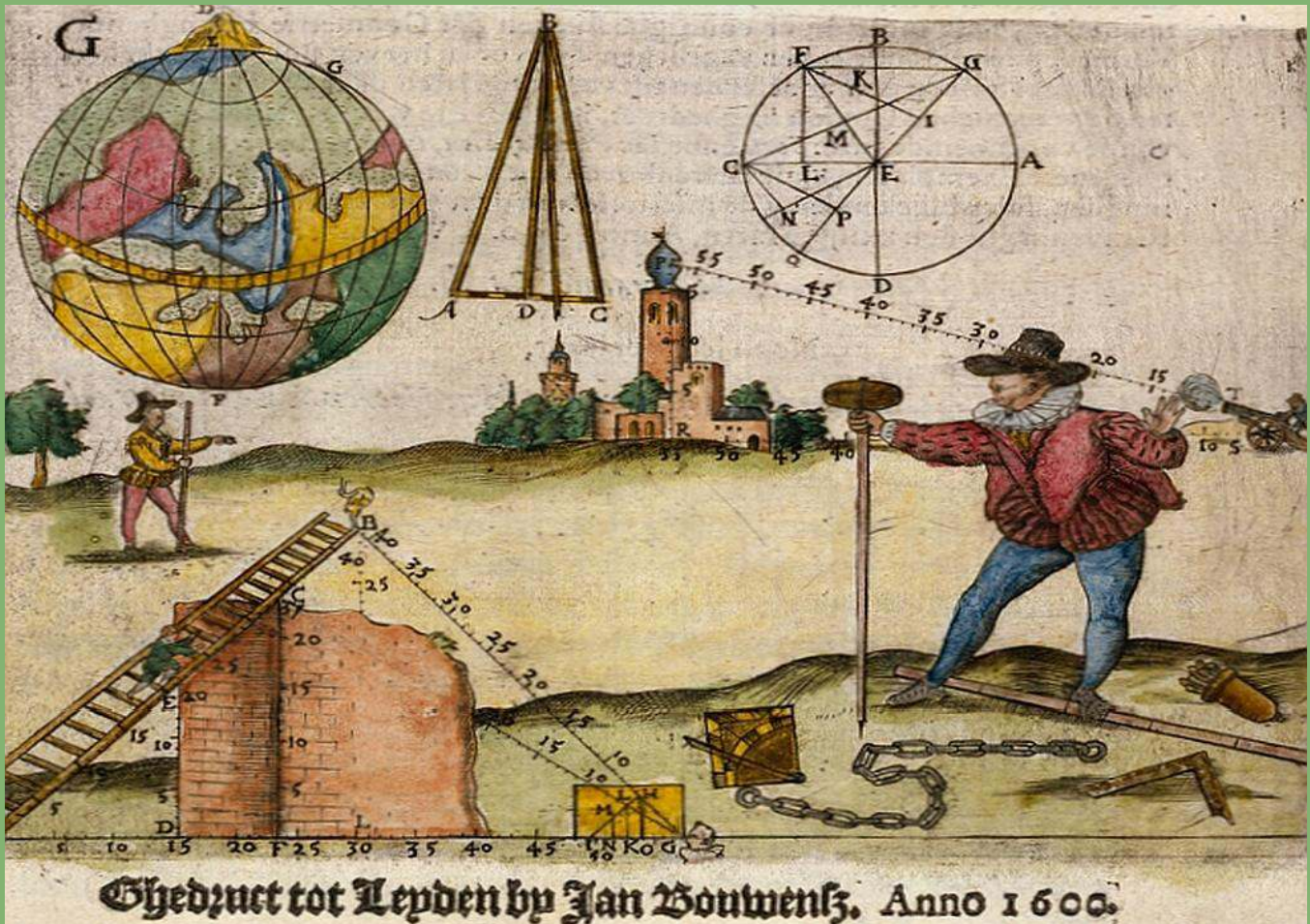

Myerlese Koerier

Heemkundekring Myerle zet Mierlo op de kaart

Een uitgave van Heemkundekring Myerle

2021, nummer 2

INHOUDSOPGAVE

Historische geografie in Brabant en Mierlo (door Hans Verhees en Peter van den Berk)

pag. 4

Vrijwilligers van Heemkundekring Myerle zijn bezig met het bij elkaar brengen van geschiedkundige gegevens van Mierlo en Mierlo-Hout. Die gegevens moeten uiteindelijk via een website voor iedereen toegankelijk worden. Dit werk vormt de basis van het platform Historische Geografie Brabant. De Mierlose heemkundekring maakt deel uit van dit platform.

De Canon van Mierlo (door Hans Verhees)

pag. 14

Een historische Canon is een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in een bepaald gebied. De Canon van Nederland bijvoorbeeld bevat een lijst met de 50 belangrijkste thema's van de geschiedenis van Nederland. Heemkundekring Myerle wil ook een Canon van Mierlo gaan samenstellen.

Wie was pater Van Vlerken? (door Rinie Weijts)

pag. 16

De meeste inwoners van Mierlo-Hout weten de Pater van Vlerkenstraat wel te vinden of hebben in elk geval ooit van deze straat gehoord. Maar weten ze ook wie pater van Vlerken was en wat hij allemaal heeft gedaan?

Afbeelding op de voorpagina

Bron: Koninklijke Nationale Bibliotheek

<https://www.kb.nl/themas/boekgeschiedenis/meer-bijzondere-boeken/practijck-des-lantmetens>

Practijck des lantmetens

In 1600 publiceerden de twee landmeters Johan Sems (1572-vóór 1656) uit Leeuwarden en Jan Pietersz Dou (1572-1635) uit Leiden hun *Practijck des lantmetens*. Het boek werd vanaf 1612 een aantal malen herdrukt, en steeds samen gepubliceerd met *Van het gebruyck der geometrische instrumenten* van dezelfde auteurs.

Mierlo ontsnapt aan een ramp (door Hans Verhees)

pag. 18

Op vrijdag 2 juli 2010 werd in de middag een brandalarm afgegeven vanaf de Strabrechtse heide. Al snel werd duidelijk dat het niet zomaar een klein heidebrandje was; uiteindelijk brandde zo'n 160 hectare heide en bossen af. Dat is te vergelijken met ongeveer 300 voetbalvelden.

De sporthal in brand (door Hans Klink)

pag. 19

Eindelijk was het zover, ook Mierlo zou ook een sporthal krijgen. De feestelijke opening was gepland in juni 1974. Maar een maand eerder, op 10 mei, brandde de gloednieuwe sporthal tot de grond toe af. Vijf brandweerkorpsen bestreden tevergeefs de vuurzee. Er deden zich gelukkig geen persoonlijke ongelukken voor. De schade bedroeg ongeveer twee miljoen gulden (ruim € 900.000).

Brandherinneringen (door Ria Saanen)

pag. 20

Iedereen is wel eens op de fiets gesprongen en achter een brandweer-auto aan gesjeesd om naar een brand te gaan kijken. Zeker vroeger was dat een uitje, bijna een van de weinige 'verzetjes' die de mens had, hoe triest het soms ook was voor de slachtoffers van de brand in kwestie. Bestuurslid Marij Damen kan bogen op wel heel veel herinneringen. "Ik ben een en al brand".

Branden op het industrieterrein (door Hans Klink)

pag. 22

Op industrieterrein De Smaale hebben in het verleden enkele grotere branden plaatsgevonden, zoals die in 2008 en in 2011. In 2008 was de schade te overzien, maar bij de brand van 27 maart 2011 werd een bedrijfsverzamelgebouw bijna compleet in de as gelegd.

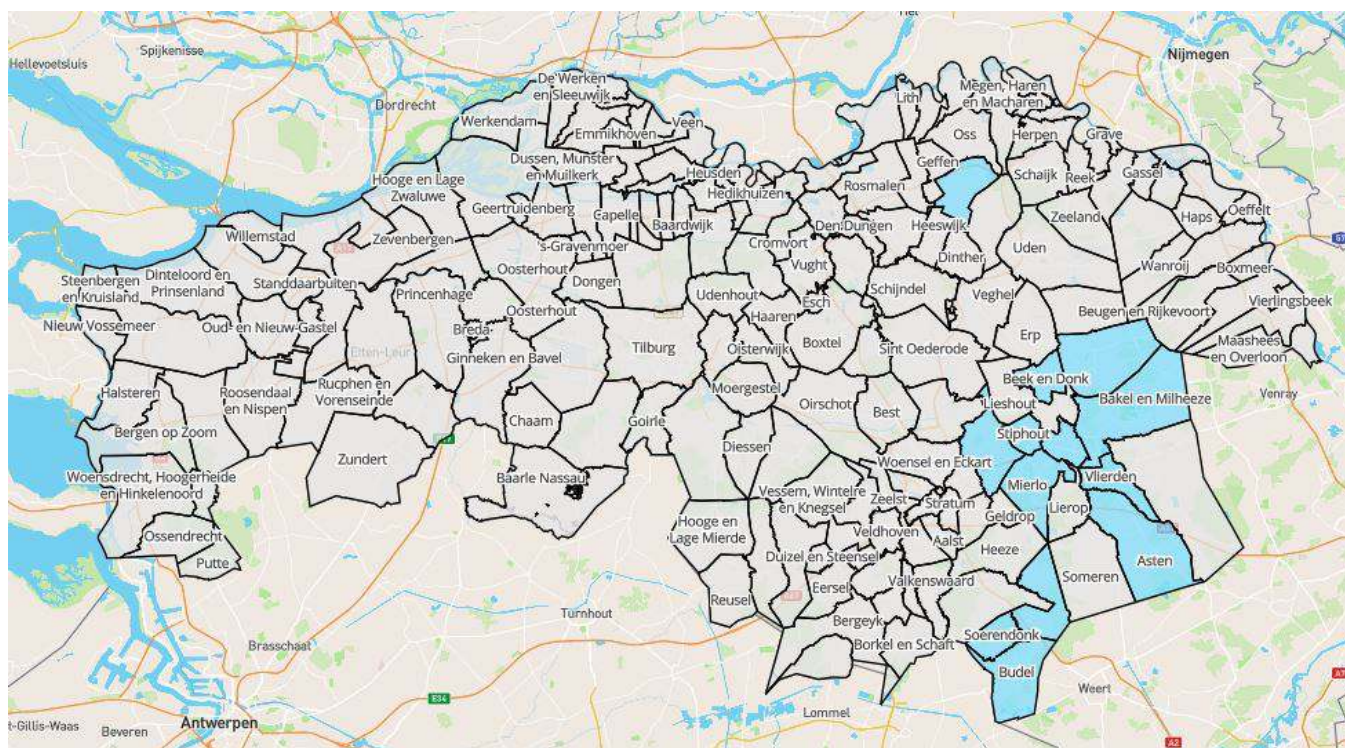
Historische geografie in Noord-Brabant en Mierlo

De geschiedenis van een pand of stuk grond is vastgelegd in allerlei documenten. Voor de eigenaar of gebruiker is het interessant om kennis te nemen van die geschiedenis. Dat geldt natuurlijk ook voor de professional, zoals een planoloog of een ambtenaar ruimtelijke ordening, een onderzoeker of een willekeurige geïnteresseerde. Documenten en gegevens over panden, percelen, gebruikers en bewoners zijn opgeslagen in verschillende archieven, die vaak niet met elkaar verbonden zijn. Een aantal ijverige vrijwilligers van Heemkundekring Myerle is begonnen met het bij elkaar brengen van alle gegevens voor Mierlo en Mierlo-Hout en wil die op een laagdrempelige manier toegankelijk maken via een website. Dit werk vormt de basis voor Historische Geografie Brabant, een platform dat deze informatie voor verschillende Brabantse gemeenten wil aanbieden. Heemkundekring Myerle maakt deel uit van dit platform. Hoe het platform is ontstaan, hoe ver de

groep is en voor welke uitdagingen hij staat, is te lezen in onderstaand artikel.

Waarom is het project Historische Geografie Brabant gestart?

Leden van Heemkundekring Myerle zijn al jaren bezig met het verzamelen van informatie over de historische geografie van Mierlo: de historische kennis en informatie over het landschap, de bewoners en de gebruikers. Een probleem daarbij was hoe dat goed vast te leggen is in een digitaal systeem. Er werd geëxperimenteerd met onder meer Haza-Data, maar daarmee was er geen mogelijkheid tot het publiceren van de informatie. Diverse werkgroepen van andere heemkundekringen hielden zich ook bezig met historische geografie. In 2009 besloten enkele kringen te gaan samenwerken en hun historisch-geografische gegevens op een eenduidige manier in kaart te

In dit overzicht staan de kadastrale gemeenten die mee werken aan de Historische Geografie Brabant. De blauw ingekleurde gemeenten hebben de gegevens van 1832 in kaart gebracht, de witgekleurde gemeenten zijn er mee bezig.

Op de site van heemkundekring Myerle kunt u op een sectie in deze digitale kaart klikken en alle mogelijkheden uitproberen

brengen. De deelnemers aan de eerste bijeenkomst van de groep Hisgeo Zuidoost Brabant kwamen uit Nuenen, Bakel en Milheeze, De Rips, Asten, Someren, Lierop, Budel, Maarheeze, Soerendonk, Gastel en Mierlo. De doelstelling was het maken van een website met daarop een digitale kaart waarop te zien zou zijn waar voorouders precies woonden en waar percelen lagen, met alle mogelijke bijkomende gegevens, waaronder grondgebruik en bodemkwaliteit. Ook wilde de werkgroep hieraan originele akten, fotomateriaal en genealogische data koppelen. En die doelstelling staat nog steeds overeind.

Inspiratie uit Limburg

Veel heemkundekringen gebruikten toen de programma's Haza-Data en Haza-Goed. De gebruiksvriendelijkheid van deze pakketten liet echter te wensen over en ervaren gebruikers vielen weg. De vrijwilligers liepen vast door de beperkingen en het enthousiasme leek daardoor weg te vloeien. Peter van den Berk, bestuurslid van Heemkundekring Myerle en actief in de werkgroep historische geografie Mierlo, nam het initiatief een werkgroep te vormen die op zoek ging naar een alternatief voor de gebruikte programmatuur.

Dit alternatief was blijkbaar snel gevonden. Want op de volgende bijeenkomst, drie maanden later, had de groep een adres in Limburg van een historische geografiegroep die met een Windowsprogramma werkte, het zogeheten Aezel-Projek (het Archief voor Erfgoed van Zuid-Nederlandse Eigendommen en Leefgemeenschappen; zie aezel.eu) uit Sittard. Deze groep werkt met het programma Quantum Gis (Qgis). Een gratis programma, dat bij uitstek geschikt is om te tekenen en databases aan elkaar te koppelen. De Limburgers werden uitgenodigd om hun ervaringen te komen delen in Zuidoost-Brabant. Halverwege de uitleg was iedereen al om: men vond het prachtig en eenvoudig. De omschakeling was gevonden en de handleidingen waren al klaar. Bijkomend voordeel is dat alle data via Excel kunnen worden ingevoerd, maar het kan ook in het gratis programma LibreOffice Calc.

De volgende stap was het georefereren (de locatie van een ruimtelijk object vastleggen in een ruimtelijk referentiesysteem) van de beschikbare kadastrakaarten. Hierbij worden alle percelen en gebouwen ingetekend op een plattegrond van nu. Dat was en is een hele klus, zeker omdat de originele kaarten tussen 1827 en 1832 gemaakt zijn door landmeters die tekenden met de materialen, gereedschappen en

onnauwkeurigheden van toen. Bij deze uitdaging worden de inventiviteit en creativiteit van de vrijwilligers aangesproken.

Besparen op onderzoektijd

Wat we voor ogen hebben, is het op de kaart precies intekenen waar vroegere bewoners - vaak onze voorouders - gewoond hebben. Die kaart wordt gepubliceerd via een openbaar toegankelijke website, zodat iedereen de bewonersgeschiedenis eenvoudig kan raadplegen. Daarnaast wordt ook vastgelegd welke eigendommen die bewoners hadden, of ze een knecht of dienstmeid in dienst hadden of zelf in dienst van een boer waren. De mogelijkheden van het pakket zijn bijna onbeperkt, want ook genealogische gegevens, foto's, krantenartikelen en dergelijke kunnen worden opgenomen. Met de data die de vrijwilligers van de heemkundekringen zo vastleggen in de eenvoudig en openbaar te raadplegen databanken, besparen latere onderzoekers jaren onderzoektijd.

Het uiteindelijke doel is dat we vanuit de basis - dat zijn de kadastrale gegevens van 1832 - per jaar, als een soort film, alle veranderingen kunnen bekijken. Die 'film' kan bij ieder jaar worden stopgezet om te zien wie er toen woonde en welke bezittingen hij of zij had. Het jaar 1832 was het jaar waarin de eerste officiële kadastrale kaarten werden gemaakt. Ook is het de bedoeling terug te gaan in de tijd vóór 1832, zover als mogelijk is, dat wil zeggen voor zover er gegevens beschikbaar zijn. Historische Geografie Brabant wil graag het startpunt zijn voor alle onderzoek in Noord-Brabant, zowel voor amateurs als voor professionals. Voor dit doel is een infrastructuur nodig om de grote hoeveelheid gegevens en materiaal op te kunnen slaan en te hosten. Het verzamelen en invoeren van de data in het systeem is maar één kant, het publiceren en onderhouden van het databestand is de andere. Dan lopen heemkundekringen al gauw tegen financiële hindernissen aan.

Doelgroep

In het onderzoek naar het Nederlandse cultuurlandschap zijn verschillende partijen actief. De rollen die overheden en particuliere organisaties spelen, zijn niet statisch, maar veranderen voortdurend. Zo krijgt cultureel erfgoed een steeds prominentere plaats in het proces van ruimtelijke ordening. In de monumentenzorg verschuift de aandacht van een objectgerichte naar een gebiedsgerichte aanpak. Partijen die zich

Maar het gaat verder! Het cultuurlandschap is veelomvattend. Behalve historisch-geografen en archeologen houden ook paleo-ecologen zich met het landschap bezig, op zoek naar de ecosystemen in het verleden. Kennis van flora en fauna, toponiemen, de ontwikkeling van het klimaat, historische architectuur en stedenbouw, gebruikssporen uit het verleden en landschappelijke relictten kunnen hiermee aan het licht komen. Behalve historisch geïnteresseerden houden ook ontwerpers zoals stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten zich met het cultuurlandschap bezig.

eigendomsgegevens per kadastraal perceel, zoals de eigenaar, gebruik en oppervlakte) in een database kunnen invoeren. Zo kan een vruchtbare samenwerking ontstaan. Misschien zijn er wel cultuurinstellingen, bedrijven of fondsen die een duit in het zakje willen doen. Ook provinciale en gemeentelijke overheden zouden financieel kunnen bijspringen, zeker omdat zij bijzonder van de resultaten kunnen profiteren. Tenslotte kunnen ook nog vrijwilligers aansluiten bij de werkgroepen, zodat er meer mensen beschikbaar zijn om het werk over te verdelen. Ieder kan ingezet worden op basis van kwaliteit en belangstelling.

Op de website HistorischeGeografieBrabant.nl is te zien hoe ver we zijn. De werkgroep Historische Geografie Asten van heemkundekring De Vonder heeft, op enkele gebouwen na, de hele bewoningsgeschiedenis van Asten klaar. Als je op de sectie Asten van de kaart op een woning uit 1832 klikt en de bewoningsgeschiedenis opvraagt, krijg je alle informatie zover die nu bekend is, van 1900 tot wel terug naar 1650. Ook zijn al veel toponiemen vastgelegd.

Historische Geografie Brabant

Asten

Minuutplan 1832

Terug naar gemeentes

Inloggen

+

-

Eigenschappen

Kaart

Zoeken

Percelen

Kadastrnummer

G653

[Naar bewoningsgeschiedenis](#)
[Bereken oppervlakte](#)

Toponiem

het Dorp

Eigenaar

Daniel van Lierop

Beroep

koopman

Leggerartikel

320

Woonplaats

Dorp

Bestemming

huis en erf

Toponiemen

50m

© Mapbox

© OpenStreetMap

Improve this map

6

Leden van de werkgroep en bestuur in het heemhuis bij elkaar om het project gestalte te geven. Op de achtergrond de kaart waar op dat moment aan gewerkt gaat worden.

dere eigenaar van een perceel of woning de genealogie van opeenvolgende generaties uitgezocht en te raadplegen. Bijna 900 toponiemen worden aan de locaties gekoppeld en de uitleg van het toponiem is in het systeem opgenomen. De Perceelsgewijze Kadastrale Leggers (PKL) worden nu gecontroleerd. De Mierlose werkgroep is al ver met het transcriberen van de verpondingsboeken (grondbelastingboeken) en schepenakten zodat de informatie teruggaat tot bijna 1650.

Ook Bakel en Milheeze, Budel, Soerendonk en Maarheeze zijn hard bezig om de kadastrale leggers over te nemen. Beek en Donk, Stiphout, Nuenen en Helmond zijn klaar, en Vlierden is bijna klaar met '1832'. De gegevens worden gepubliceerd op de website van Historische Geografie Brabant. Deurne wil eraan beginnen, maar door de coronaperikelen loopt het project vertraging op. Op de websites van de werkgroepen en heemkundekringen uit Heeswijk en Dintther, Nistelrode en Heesch valt te lezen dat ook zij bijna klaar zijn met '1832'. Ongeveer 24 gemeenten in Midden-Brabant zijn gedeeltelijk klaar met de kadastergegevens uit 1832. Het zou mooi zijn als het hele project onder één Brabantse noemer kwam, Historische Geografie Brabant. Als de werkgroepen klaar zijn met de kadastrale gemeenten en het invoeren van de minuutplannen van 1832, gaan ze verder met het verzamelen en vastleggen van alle veranderingen in de percelen, gebouwen, wegen en waterlopen. De bronnen hiervoor zijn de zogenoemde hulpkarten, die beschikbaar zijn van 1832 tot onge-

veer 2015. Over de laatste periode, vanaf ongeveer 1950, worden geen persoonsgegevens opgenomen vanwege de privacy-bepalingen van de nieuwe privacywet AVG.

De Perceelsgewijze Kadastrale Leggers (PKL's) of kortweg Leggers vormen de bron voor alle eigendomsveranderingen. Hierin is iedere verandering van eigenaar opgetekend, bijvoorbeeld als het perceel of huis verkocht wordt, maar ook als het eigendom verandert door een scheiding of deling waarbij de kinderen de percelen erven en zodoende eigenaar worden. Ook overige informatie, zoals de omvang van het perceel, het gebruik als weiland, bouwland, bos, heide, ven, bron, veen, enzovoort, staat erin, net als elke verandering daarin. Verder is de 'klasse' opgetekend die aan het perceel is toegekend: hoe beter de kwaliteit, des te hoger de klasse en des te meer belasting er afgedragen moest worden.

Bewonersgeschiedenis

Voor Historische Geografie Brabant staat de bewonersgeschiedenis centraal. Zo komen we bij 'de gewone man en vrouw'. We beginnen bij de volkstellingen van 1829 en 1839. Daarna komen de bevolkingsregisters, beginnend in 1850-1853. Ook uit de periode vóór 1810 zijn bewonerslijsten te vinden, niet zo gestructureerd, maar met voldoende informatie om te verwerken. Het belangrijkste gegeven dat wordt vastgelegd, is waar de inwoner gewoond heeft. Het mooie is dat er op de digitale kaart op

historische Geografie Brabant Mierlo • Minuutplan 1832 Bestanden ← Terug naar gemeentes Inloggen v0.7.0

Eigenschappen Kaart Zoeken

Percelen Weergeven

Kadasternummer	F501 Bereken oppervlakte
Toponiem	Het Dorp
Eigenaar	Jan-Branten Naar genealogie
Beroep	secretaris
Leggerartikel	51
Woonplaats	Mierlo
Bestemming	tuin

OAT
[Open](#)
[Download](#)

Toponiemen Weergeven

In het dorp Mierlo van 1832 is gezocht naar Jan Branten; dan verschijnen al zijn eigendommen in een oranje kleur. Op de site kunt u 'een eigendom' aanklikken, dan komt de informatie van dat huis en/of het perceel. Via 'Naar Genealogie' verschijnt alle informatie van zijn stamboom.

naam, beroep en toponiem gezocht kan worden. De kaart verwijst dan naar de woning waar het gezin of de persoon op dat moment woonde. Op basis van de persoons- of perceelgegevens kan uit allerlei archieven geput worden voor familiefoto's, foto's en tekeningen van de huizen, films, gerechtelijke en gemeentelijke documenten, maar ook krantenknipsels en dergelijke. Deze bronnen kunnen allemaal aan de persoon en aan de woning of het perceel gehangen worden en geplaatst worden in de tijd. Uiteindelijk kan iedereen via internet de kaarten en alle gekoppelde informatie inzien. Op de afbeelding is te zien welke eigendommen de familie Branten in Mierlo had. Alle oranje omkaderde percelen behoorden tot hun eigendom. Ook is te zien dat Jan Branten (gemeente)secretaris was. Via de knop 'Naar genealogie' kan van hem bijvoorbeeld bekeken worden wie zijn ouders en grootouders waren, met wie hij getrouwd was en wie zijn kinderen waren.

Hoe werkt zo'n digitale kaart?

Een voorbeeld vanuit onze eigen kadastrale kaart Mierlo: Stel je heb een woning in de wijk Luchen aan het Koolwitje en je wilt weten wat voor bestemming die grond had in 1832 en wie er eigenaar van was. Daarvoor wordt de digitale kaart opgestart via:

<https://historischegeografiebrabant.nl/minuutplan.php?gemeente=Mierlo>

Doordat de actuele kaart achter de historische kaart van 1832 ligt, kun je vrij eenvoudig opzoeken waar het perceel ligt. Klik je op dat perceel dan verschijnen de gegevens hiervan. Zoals op de afbeelding te zien is, ligt het Koolwitje in 1832 grotendeels op het perceel met kadasternummer G1220. Dit perceel bouwland was 1,1 ha groot en eigendom van Willem Hendrik van den Berk. In de geopende OAT is te zien dat de grootte van het perceel 1,076 ha was en dat Van den Berk ook eigenaar was van de aanpalende percelen weiland, die ieder ongeveer een halve hectare groot waren. In de derde afbeelding is de selectie gemaakt van alle percelen die volgens de beschikbare gegevens eigendom waren van deze Van den Berk. In het blauwe kader staan het woonhuis met schuur en het erf. Van den Berk bezat diverse percelen, zoals de oranje markeringen aangeven. Het was overwegend bouwland (geel) maar hij bezat ook weiland (groen) en heide (paars). De percelen liggen grotendeels binnen het toponiem Luchen.

Op deze manier is dus veel informatie op te halen over de stand van zaken in 1832. De werkgroep is volop bezig om alle mutaties vanaf 1832 te verzamelen en te koppelen aan de kaart, zodat ook nog te zien zal zijn wat er in de loop van de tijd met de

gronden is gebeurd. Het is technisch nog niet helemaal haalbaar om dat via de website te publiceren, maar dat zal hopelijk over niet al te lange tijd wel zo zijn. Dan wordt het nog interessanter.

Via de genealogie is te vinden dat Willem van den Berk geboren is op 9 oktober 1776, dat hij op dezelfde dag gedoopt is en dat hij in 1808 op 31-jarige leeftijd trouwde met Joanna Eskens. Het burgerlijk en kerkelijk huwelijk vonden op dezelfde dag plaats, namelijk op 28 februari. Enkele weken daarvoor, op 13 februari, waren ze in ondertrouw gegaan. Willem overleed op 15 april 1832, op 55-jarige leeftijd. Door nóg een keer door te klikken, is te lezen dat Joanna

in hetzelfde jaar is overleden, maar dan op 7 november; zij was toen 52 jaar. Ook is eenvoudig te vinden dat Willem het zesde kind was van de acht kinderen die het gezin van Henricus van den Berk en Anne Maria Sloots telde. Willem had twee broers en vijf zussen. In de afbeelding zijn Willem en Joanna van den Berk-Eskens opgenomen met hun ouders en met hun zes kinderen. Bovenaan de afbeelding is een selectievenster zichtbaar, zodat de gebruiker zelf kan kiezen op welke manier het overzicht wordt gepresenteerd. Misschien is het leuk om zelf te proberen om de gegevens die hier genoemd zijn terug te vinden via de digitale kaart van 1832 op onze website. En wellicht nog leuker om dat te doen voor de plek waar je woont.

Mierlo

Minuutplan 1832

Bestanden

Terug naar gemeentes

Eigenschappen

Kaart

Zoeken

Percelen

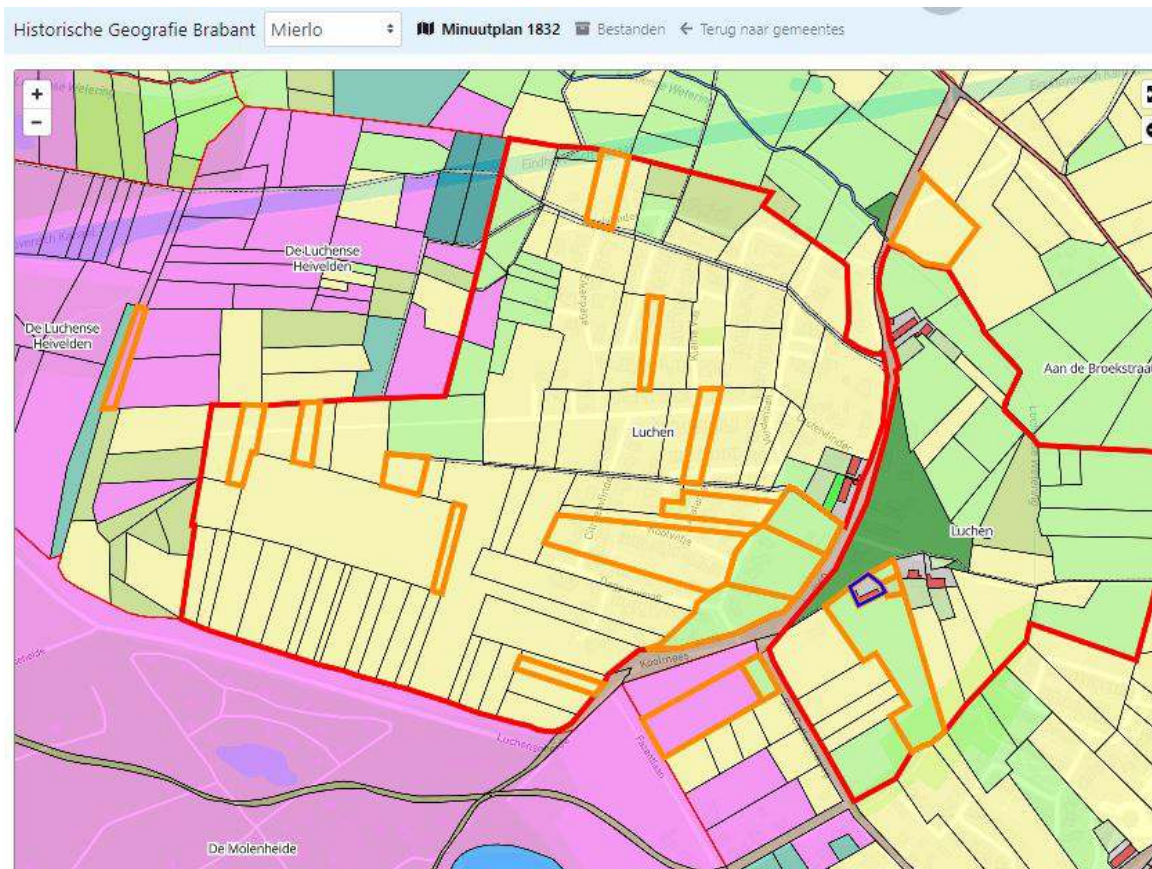
Kadasternummer	G1220
Toponiem	Luchen
Eigenaar	Willem Hendrik van den-Berk Naar genealogie
Beroep	landbouwer
Leggerartikel	24
Woonplaats	Mierlo
Bestemming	bouwland
Oppervlakte	1,1 ha

OAT
[Open](#)

Op de kaart is het perceel bouwland gemarkeerd dat in 1832 in Luchen op de plaats lag waar nu de straat Koolwitje ligt. Rechts is te zien wie de eigenaar van het perceel was, alsmede hoe groot het perceel was. De brondata zijn te vinden in de OAT, die via een klik geopend kan worden.

1219	Ana	Antonius vds	60	145 90
1220	Pieter	Willelmus vds	24	107 60
1221	J.	J.	24	107 30
1222	J.	J.	24	106 00
1223	Wijmarus	geb. Schults	294	125 30

Een detail van de oorspronkelijk aanwijzende tabel (OAT) van het perceel in Luchen waar nu het Koolwitje ligt. Te zien zijn ook de perceelnummers 1221 en 1222 die van dezelfde eigenaar waren, maar een andere bestemming hebben.

In deze kaart is gekozen voor de eigendommen van Van den Berk. Zijn woonhuis stond op het blauw omkaderde perceel. Te zien is dat de eigendommen gedeeltelijk vlak bij huis lagen, maar ook verspreid in het gebied lag nog het een en ander. De kleur geeft aan wat de bestemming van het perceel was.

Afstammelingen van Wilhelmus van den Berk

Persoon

I4603

Opmaak

Lijst

Boekje

Personen

Gezinnen

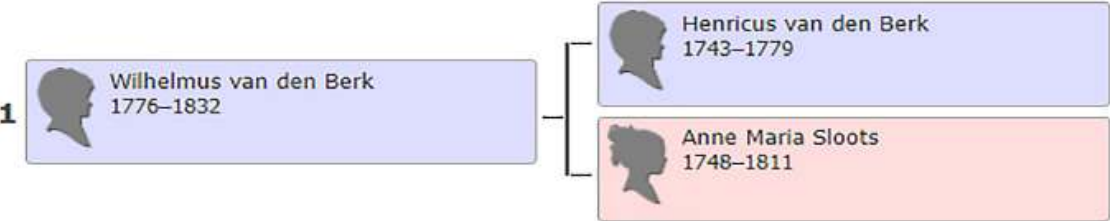
bekijk

Generaties

2

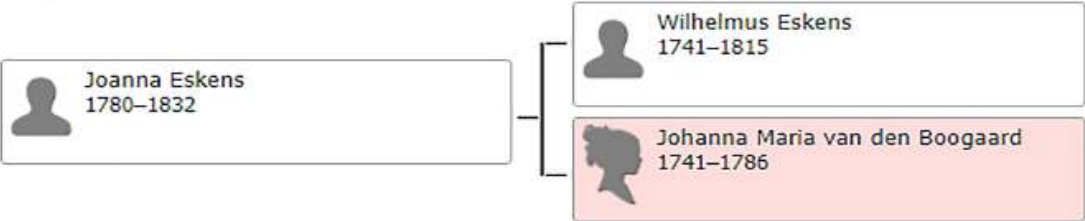
Toon details

Wilhelmus van den Berk + Joanna Eskens

Huwelijk: 28 februari 1808 — Mierlo-(Hout)

Huwelijk: 28 februari 1808 — Mierlo

6 kinderen

Via ‘Naar Genealogie’ wordt Webtrees geopend en daarin zijn alle data van de eigenaar van het geselecteerde perceel zichtbaar. Er zijn in Webtrees veel verschillende overzichten te maken. Hier is gekozen voor de afstammelingen, zonder details in de weergavevorm ‘boekje’. Zichtbaar zijn de generatie voor en na die van Willem en Joanna van den Berk.

Terug in de tijd vóór 1832

Voor informatie uit de tijd voor 1832 kunnen we zoeken in verschillende bronnen. Zo zijn er de verpondingsboeken. Verponding was een vorm van grondbelasting, die vanaf het midden van de zeventiende eeuw werd geheven. In 1832 werd die vervangen door de Grondbelasting, gebaseerd op het kadaster. De gegevens voor de berekening van verponding die de grondeigenaar moest betalen, werden opgetekend in zogenoemde verpondingskohieren.

De koop, verkoop, scheiding en deling van percelen en huizen, kortom alles wat te maken had met de overdracht en verandering van onroerend goed, werd door de schepenen van de plaatselijke schepenbank genoteerd. De schepenprotocollen leveren de gegevens op die gekoppeld kunnen worden aan de gegevens in de verpondingskohieren. Ook in de akten die de notaris opstelde, werd vastgelegd welke percelen of gebouwen gekocht, verdeeld of verkocht werden. Voor de historische geografie zijn de hypothecaire overschrijvingen in het kadaster van groot belang omdat de notarissen alle transacties van onroerend goed aan het kadaster moesten doorgeven.

Het middeleeuwse begrip 'cijns' komt ook na de Middeleeuwen geregeld voor. Een cijns is een betaling voor het gebruik van land en gaat terug op oude bezitsverhoudingen. In cijnsregisters hielden grootgrondbezitters eeuwenlang bij hoeveel cijnsen bewoners en gebruikers van hun grond betaalden. Als de cijnsregisters compleet zouden zijn - en dat zijn ze natuurlijk niet - zou je voor de percelen waarvoor cijns is betaald, kunnen teruggaan tot ongeveer 1350. Uiteindelijk kan een historisch geograaf voor de boerderij waar bijvoorbeeld ome Piet in 1950 woonde, terug naar de tijd rond 1350. Ruim 650 jaar terug in de tijd, met alle gegevens over gebruikers en bewoners: geweldig toch!

De archeologie levert gegevens over sporen en vondsten die onder het aardoppervlak aanwezig zijn of waren. Op onze digitale kaarten kunnen archeologische werkgroepen de vindplaatsen van hun vondsten aangeven. Ook eerdere opgravingen kunnen ingetekend worden. Zo ontstaan er verschillende informatielagen op de kaart. Naargelang de belangstelling kan de leek een kaart met beperkte informatie inzien en de professional een kaart met een uitgebreidere dataset. Historische Geografie Brabant is al zover dat het de verschillende kaartlagen in digitale vorm beschikbaar kan stellen.

Het kasteel van Helmond zoals dat er in 1832 bij lag. Natuurlijk op dezelfde plaats als nu, aan de Zuid-Willemsvaart, maar toen nog omgeven door een grote boomgaard en geflankeerd door een omvangrijke moestuin. Als je wilt weten hoe groot die moestuin was, kun je daar via de site van historische geografie Brabant achter komen.

Samenwerking

Historische Geografie Brabant bestaat nu uit tien aangesloten heemkundekringen in Zuidoost-Brabant die zich bezighouden met de lokale historische geografie. Vertegenwoordigers hiervan hebben onderling intensief contact. Ze komen elke drie maanden bij elkaar om voortgang, uitdagingen, ontdekkingen en overwinningen te bespreken. Historische Geografie Brabant heeft goede contacten met het Kadaster. Dat heeft de kaarten van enkele miljoenen percelen in het rayon Eindhoven ter beschikking gesteld. Twee keer per jaar wordt overlegd met de vertegenwoordigers van het Aezel-projek in Limburg, vooral om de technische zaken af te stemmen. De ene keer vergaderen we in Mierlo en de andere keer in Sittard. Ook met HisGis - een landelijk project met als doel alle eerste kadasterkaarten van heel Nederland via

internet beschikbaar te stellen - zijn goede contacten. We weten elkaar te vinden als het nodig is en wisselen regelmatig informatie uit. Op de website hisgis.nl zijn de kadastrale gegevens anno 1832 beschikbaar van Breda en omgeving en van een groot deel van Midden-Brabant, met de kadastrale gemeenten Berkel-Enschot, Bokhoven, Boxtel, Diessen, Den Dungen, Engelen, Empel en Meerwijk, Esch, Gilze en Rijen, Haaren, Helvoirt, 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek, Liempde, Loon op Zand, Moergestel, Nuland, Oisterwijk, Rosmalen, Sint-Michielsgestel, Tilburg, Udenhout en Vught. Ook voor deze gemeenten willen we meer aanvullingen dan alleen die van het jaar 1832.

Historische Geografie Brabant onderhoudt contact met de medewerkers van een aantal archieven. Die contacten zijn onmisbaar om de noodzakelijke informatie te kunnen verwerven. We noemen het BHIC, waar bijna alle kadastergegevens van Noord-Brabant vaak al gescand beschikbaar zijn. Alleen moeten er nog transcripties van gemaakt worden. Bij het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) en het Gemeentearchief Gemert-Bakel zijn de archieven van de gemeenten in Zuidoost-Brabant ondergebracht.

Een steentje bijdragen

Historische Geografie Brabant kan alleen maar floreren als de heemkundekringen elkaar vinden. Het project kan uiteindelijk slechts een succes worden als er een homogene groep is met vrijwilligers die er de schouders onder willen en kunnen zetten. Historische Geografie Brabant ziet veel mogelijkheden om een prachtig product te realiseren, zowel voor geïnteresseerde bewoners en ambtenaren van de in kaart gebrachte gemeenten, als voor amateurs en professionele onderzoekers die de beschikbare gegevens willen raadplegen.

Maar er zijn belemmeringen bij het realiseren van de doelen. Het aantal vrijwilligers is te klein voor heel Noord-Brabant. Een dekkend net voor Noord-Brabant vraagt om professionele begeleiding van het project, zonder dat het enthousiasme van de vrijwilligers wordt getemperd. Het project moet ook toekomstbestendig zijn. Daarvoor is een organisatorische begeleiding nodig zodat de geproduceerde informatie blijvend beschikbaar en uitgebouwd kan worden. Daartoe zijn middelen en (programmeer)kennis nodig.

Zoals tussen de regels door te lezen is, zijn er belanghebbenden genoeg die hun steentje zouden

kunnen bijdragen. Gelukkig zijn er naast belanghebbenden ook heel veel belangstellenden die de informatie die de werkgroepen verzamelen en publiceren met veel plezier raadplegen.

Het is allemaal veel werk: het uitzoeken, het combineren, het tekenen, het invoeren in de digitale omgevingen, het publiceren en onder de aandacht brengen van iedereen. Vele handen maken daarbij het werk een stuk lichter.

Wie belangstelling heeft om een bijdrage te leveren in een van de werkgroepen: schroom niet en neem contact op. Leden van de werkgroepen leggen graag uit hoe bij te dragen aan dit mooie project.

Contact

PETER VAN DEN BERK

Historische Geografie Brabant

mail@HistorischeGeografieBrabant.nl

HANS VERHEES

Heemkundekring Myerle

info@heemkundekringmyerle.nl

Canon van Mierlo

Een historische canon is een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen van een bepaald gebied. Zo bevat de Canon van Nederland een lijst met de 50 belangrijkste thema's - ook wel vensters genoemd - die een samenvatting geven van de geschiedenis van Nederland.

Oorspronkelijk is de Canon van Nederland samengesteld voor het geschiedenisonderwijs. Een canon is geen statisch overzicht. Want vensters/thema's kunnen wijzigen of vervallen of er kunnen nieuwe aan de lijst worden toegevoegd.

Nadat de Canon van Nederland gemaakt was, bleek al snel dat er ook behoefte was aan een invulling van de vensters op lokaal gebied. Als we naar een regio kijken, blijkt vaak dat de geschiedenis daarvan toch wat anders is verlopen dan die van het land.

De zogenoemde Gouden Eeuw bijvoorbeeld (1600-1700) was voor het westen van Nederland een bloeitijd, maar voor de zuidelijke helft was het een periode van armoede. Dichterbij in de tijd geldt dat ook voor de Eerste Wereldoorlog. Nederland was neutraal, maar in het zuiden moesten veel vluchtelingen uit België worden opgenomen, terwijl dat probleem aan het noorden en westen voorbij ging. Ook voor de Tweede Wereldoorlog zijn er forse verschillen. De hongerwinter die in het noorden en westen van Nederland manifest was, viel samen met de periode dat het zuiden al bevrijd was.

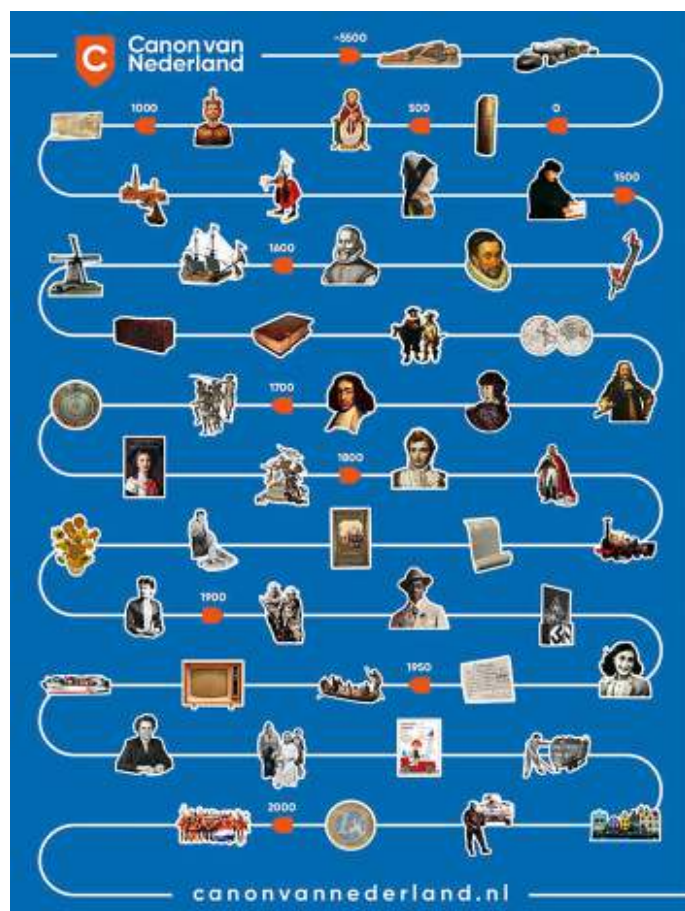
Kortom: naast de Canon van Nederland is er ook behoefte aan de Canon van Noord-Brabant. De vensters daarvan geven een heel andere beschrijving. Geen hunebedden, want die hebben we in Brabant niet. Wel veel - en grote - grafheuvels. Geen Max Havelaar, maar wel Peerke Donders. Geen Rembrandt, maar wel Vincent van Gogh. En zo kunnen we natuurlijk doorredeneren vanuit de provincie naar een regio of een dorp of stad. In de Langstraat maakten ze schoenen, in Geldrop was er textiel en in Mierlo stonden de kersen meer centraal. De geschiedenis van Noord-Brabant is voor het oosten anders dan voor het westen van deze provincie. Daarom is het interessant om te onderzoeken welke onderwerpen voor een heel specifiek gebied historisch van belang zijn.

Om die reden heeft Heemkundekring Myerle het plan opgepakt om in het kader van het jaarthema van 2022 de Canon van Mierlo te gaan samenstellen. Het idee daarvoor is geopperd door Sander van Hirtum op de

Facebookpagina 'Mierlo Zoals Het Was'. HKMyerle heeft het idee graag overgenomen en Sander van Hirtum heeft daarmee ingestemd.

Welke geschiedkundige feiten zijn bepalend voor ons dorp en belangrijk genoeg om vast te leggen in onze eigen canon? Die vraag gaan we proberen te beantwoorden, samen met onze leden en met overige inwoners van de gemeente Mierlo, zoals die destijds bestond, dus met Mierlo, Mierlo-Hout en Brandevoort. Welke thema's gelden voor Mierlo, welke verhalen horen daarin thuis? We roepen iedereen op mee te denken en we halen de verhalen op die er leven onder de Mierlonaren. Samen maken we dan een Canon van Mierlo, die interessant is voor iedereen die belang stelt in ons dorp; een Canon ook, die gebruikt kan worden op de scholen om kinderen kennis te laten maken met de geschiedenis van hun eigen leefomgeving; ook kan het een historisch overzicht zijn waarmee een buitenstaander zich een beeld kan vormen van waarom Mierlo is zoals het is.

Hieronder staat een overzicht van de vensters van de Canon van Noord-Brabant, ook wel Blikken op Brabant genoemd. Daarachter staat het tijdvak. Zoals te zien

is, is de Canon van Mierlo nog leeg. Die moet dus gevuld worden. Wie al ideeën heeft: zet ze alvast in dat derde vak. We zullen niet elk ‘blik op Brabant’ kunnen vullen en misschien moeten we er wel een of meerdere bijmaken. Bijvoorbeeld de Venus van Mierlo, Kardinaal van Enckevoirt en de granaatinslag

op Den Brand kunnen we wel kwijt, maar het verlies van de zelfstandigheid en de brand in de Marktstraat passen niet, terwijl we met de watersnood van 1953 niets van doen hadden.

HANS VERHEES

Achtergrondinformatie

De Canon van Nederland: www.canonvannederland.nl

Blikken op Brabant: www.canonvannederland.nl/nl/noord-brabant/blikken-op-brabant

	Blikken op Brabant	tijdvak	Canon van Mierlo
1	Grafheuvels	10.000 voor Chr tot 0	
2	Aan de rand van het rijk	50 v.Chr tot ca 400	
3	Willibrord en Lambert	600-1000	
4	De Brabantse hertogen	1100 - 1550	
5	Brabants op schrift	1100 - heden	
6	Handelssteden	1100 - 1550	
7	Hart van de Nederlanden	1500-1600	
8	Strijd om het geloof	1500-1650	
9	Willem van Oranje	1550-1650	
10	Nieuw land	1200-1750	
11	Staats Brabant	1600-1800	
12	Geloof en woord	1600-1800	
13	Bloei in de kunsten	1450-1850	
14	Jaren van stilstand	1650-1800	
15	Verlichte Brabanders	1700-1800	
16	Lodewijk Napoleon	1800-1815	
17	Brabant herenigd en weer gescheiden	1815-1850	
18	Spoorlijnen en andere verbindingen	Vanaf 1850	
19	Missionarissen en markten	Vanaf 1750	
20	Industrialisatie	1850-1930	
21	Vincent van Gogh	1853-1890	
22	Emancipatie in geloof	1850-1950	
23	W.O.I	1914-1918	
24	De Brabantse stijl	Vanaf 1900	
25	Crisis in Brabant	1930-1940	
26	W.O.II bezetting	1940-1945	
27	Onderdrukking en verzet	1940-1945	
28	W.O.II de bevrijding	1944-1945	
29	Molukkers in Brabant	Vanaf 1950	
30	Ontzuiling	Vanaf 1960	
31	Watersnood	1953	
32	Brainport	Vanaf 1900	
33	Brabantse buitenlanders	Vanaf 1960	
34	Brabant in Europa	Vanaf 1950	

Canon van Mierlo

Un dörp mi pit

Pater van Vlerken kreeg een straat naar zich vernoemd

Iedere Mierlo-Houtenaar weet de Pater van Vlerkenstraat wel te vinden of heeft in elk geval wel eens van die straat gehoord. Maar weet hij ook wie Pater van Vlerken was?

Pater Frans van Vlerken was een Mierlo-Houtenaar. Hij werd geboren op 16 januari 1884 en werd rooms opgevoed. Na de lagere school en het gymnasium ging hij naar het Bisschoppelijk seminarie Sparrendaal in Vught. In 1905 trad hij in bij de Missionarissen van Scheut, in de buurt van Brussel. Hij ging les geven op Sparrendaal.

De droom van Frans was om ooit als missionaris in een ontwikkelingsgebied te kunnen werken. Die droom kwam uit: op 7 september 1911 begon zijn lange reis; per tram reisde hij, begeleid door klok-kengelui vanuit Mierlo-Hout naar Scheut; vanuit Scheut vertrok hij op 9 september met de trein naar Berlijn. In Berlijn stapte hij op 11 september in de Trans Siberië Expres, die hem via Letland naar Moskou in Rusland bracht. Vandaar reisde de Nederlander via de Russisch-Chinese spoorlijn naar zijn einddoel in Ortos, een missiegebied in Mongolië.

Na een goede reis en een spontaan welkom op de eindbestemming ging Pater van Vlerken met goede moed aan het werk. Het had zijn voorkeur om de inheemse bevolking onderwijs te geven. Zeventien jaar lang deed hij zijn werk met volle overtuiging en met Gods hulp. Zijn missie werd op 7 september 1928 op gruwelijk wijze verstoord. Geheel onverwacht werd pater Van Vlerken overvallen door een roversbende. Hij werd beroofd van twintig dollar. De roverhoofdman had blijkbaar nóg meer geëist. "Al sla je mij dood, ik heb niet meer", moet Frans toen gezegd hebben. Waarop hij meegenomen werd en in een donkere kamer werd afgeranseld. Net toen moest de roversbende vluchten voor een legeraanval, en de pater werd meegenomen. Met zijn inmiddels kapot-geslagen rug en benen werd Van Vlerken op een muilezel gezet en moest hij met de rovers meetrokken. Dagenlang werd hij vernederd en onder afschuwelijke omstandigheden onder druk gezet om het inmiddels gevraagde losgeld van 500 dollar te voldoen. Pijn, honger en dorst overheersten zijn bestaan tijdens de soms 8 tot 10 uur durende tochten door de Mongoolse woestenij. Soms at hij vochtig gemaakt vogeltjeszaad, om niet van de honger om te komen. Dikwijls had hij God gevraagd om te mogen sterven, zodat hij verlost was van alle kwellingen. Ook de rovers had hij gesmeekt om hem het genadeschot te geven. Maar pater Van Vlerken mocht van de roverhoofdman niet in zijn ellende omkomen. Alleen levend was hij geld waard en er zou er losgeld betaald worden.

Op 20 september werd Frans eindelijk verlost. Het losgeld werd betaald door zijn eigen congregatie van Scheut en Frans was weer een vrij man. Na enkele dagen rust vertrok hij naar Nederland, terug naar Mierlo-Hout. Van de congregatie had hij twee jaar verlof gekregen om weer te herstellen. Maar één jaar was blijkbaar genoeg. Want na het eerste jaar vertrok hij weer naar zijn toegewezen missiegebied, om daar

zijn werk af te gaan maken. Dat was rond 1929. Vanaf dat jaar tot 1948 werkte de Mierlo-Houtse pater in relatieve rust. Maar in 1948 kreeg hij het advies van zijn meerderen - de provinciaal- en generaal-overste - om zijn missiewerkzaamheden te beëindigen. De oversten voorzagen problemen, door de communistische invasie in China. Ze vreesden een golf van terreur.

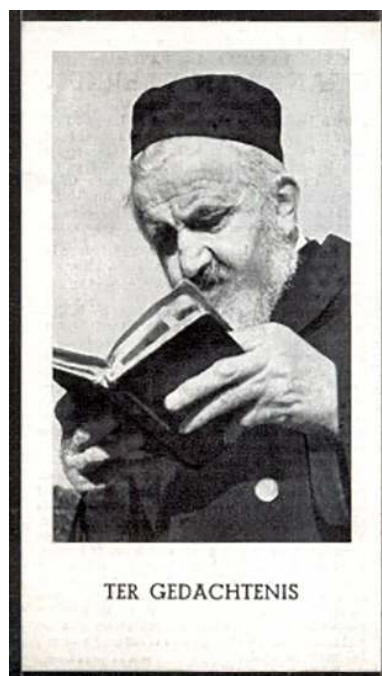
Na rijp beraad en met de nodige tegenzin volgde pater Van Vlerken het advies op. Na een lange en vermoeiende reis arriveerde hij op 13 december 1948 in Scheut. De familie was blij met zijn terugkeer en op 17 januari 1949 werd hij dan ook met grote vreugde ontvangen in Mierlo-Hout. De pater was toen 65 jaar, daags voor zijn landing in Nederland had hij in zijn eentje zijn verjaardag gevierd.

Terug in Scheut doceerde Van Vlerken onder meer sociologie en de Chinese taal aan de Universiteit van Leuven. In 1952 - hij was toen inmiddels al 43 jaar priester - kwam er vrij abrupt een einde aan. Op Eerste Kerstdag droeg de pater nog een heilige mis op, maar op Tweede Kerstdag voelde hij zich in de namiddag plotseling niet lekker. De dokter adviseerde hem het bed te houden. Slechts enkele uren later al overleed Frans van Vlerken, zacht en kalm. Hij had de laatste jaren van zijn leven veel ongemak gehad van diverse kwalen.

Zijn Confraters zeiden dat Frans stierf met een lach op het gezicht en dat hij aan de hemelpoort door onze Lieve Heer persoonlijk welkom werd geheten. Pater van Vlerken: Mierlo-Houtenaar, priester, docent, missionaris, martelaar en heerlijk van zijn zaligheid genietend in de Hemel. Wat konden de gemeentebestuurders en alle parochianen van Mierlo en Mierlo-Hout in die tijd dan ook alleen maar doen? Inderdaad: een straatnaam naar hem vernoemen.

Dank aan de familie P. van Gastel-van Vlerken.

RINIE WEIJTS

Mierlo ontsnapt aan een ramp

Op vrijdag 2 juli 2010 werd in de middag een brandalarm afgegeven vanaf de Strabrechtse heide. Al snel werd duidelijk dat het niet zomaar een klein heidebrandje was; gelukkig werd direct opgeschaald naar het niveau grote brand, waardoor er hulp van vele brandweercorpsen en van defensie kwam.

Uiteindelijk brandde zo'n 160 hectare heide en bossen af. Dat is te vergelijken met ongeveer 300 voetbalvelden. De brand woedde op het grondgebied van Heeze-Leende, dus aan de overkant van de snelweg vanuit Mierlo gezien. Maar de wind stond ongunstig en blies de vlammen met grote snelheid richting de A67. De snelweg werd afgesloten en met brandweerwagens van onder meer defensie werd een watergordijn opgetrokken om de vlammen niet over de autoweg richting Mierlo te laten gaan.

Een ervaren brandweercommandant wist later te vertellen dat hij - staande op de autosnelweg - toch wel angstige momenten had gekend. De vlammen

zaten boven in de bomen en zijn dan niet te bestrijden. Kroonvuur heet dat in vaktermen. Het vuur loeide hoog op. De herrie die met de brand gepaard ging, oversteeg het geluid van straaljagers die over je heen scheren. En de straffe wind blies ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen brandende takken door de lucht over de autoweg heen. Als de bomen aan de overkant vlam zouden vatten, dan zou het vuur in korte tijd de bebouwing van Mierlo bereiken. Want door de droogte én door de grootte én door de enorme hitte van het vuur was blussen geen optie. De brandweer had geen antwoord op de situatie die dreigde te ontstaan. Moest Mierlo ontruimd worden? Plotseling draaide de wind en blies naar zuidwest. Dat betekende dat de vlammen terug de hei op werden geblazen en dat Mierlo aan een gewisse ramp ontsnapte.

HANS VERHEES

De sporthal in brand

Eindelijk was het zover, ook Mierlo zou ook een sporthal krijgen. Op 6 februari 1974 legde burgemeester Van Kuik de eerste steen van deze hal, waaraan de bevolking van Mierlo ook een financiële bijdrage had geleverd. De sporthal was een uit houten spanten opgetrokken gebouw waarvan alleen de buitenmuren van steen waren. Dergelijke sporthallen kregen ook wel de naam 'Pellikaanhal', genoemd naar het bouwbedrijf dat de hallen bouwde. Het was het bedrijf van voormalig profvoetballer Henk Pellikaan.

De sporthal was bijna klaar en zou in juni 1974 feestelijk worden geopend. Helaas kon de opening niet doorgaan. Want op vrijdag 10 mei 1974 brak 's middags brand uit in één van de bijzalen en in een half uur tijd brandde deze gloednieuwe sporthal tot de grond toe af.

In die bijzalen werd vloerbedekking gelegd met een sterk brandbare lijm. Door die lijm kwamen gassen vrij en die hoopten zich op en werden vermoedelijk

ontstoken door de verwarmingsketel die aansloeg. Hierdoor ontstond een kleine explosie die de uiteindelijke brand veroorzaakte. Vijf brandweerkorpsen bestreden tevergeefs de vuurzee. Er deden zich gelukkig geen persoonlijke ongelukken voor. De schade bedroeg ongeveer twee miljoen gulden (ruim € 900.000).

Ruim drie maanden later, op 14 augustus 1974, werd wederom een steen gelegd. Deze werd boven op de eerste steen gezet met de tekst 'Als een Phoenix uit zijn as herrezen werd ik weer zoals ik moest wezen'. Op zaterdag 5 april 1975 - bijna een jaar na de eerste geplande opening - vond de officiële opening plaats.

HANS KLINK

Brandherinneringen

Als het brandt, moet ze de fiets op!

Iedereen is wel eens op de fiets gesprongen en achter een brandweerauto aan gesjeesd om naar een brand te gaan kijken. Zeker vroeger was dat een uitje, bijna een van de weinige ‘verzetjes’ die de mens had, hoe triest het soms ook was voor de slachtoffers van de brand in kwestie. Heemkundelid Marij Damen kan bogen op wel heel veel herinneringen. “Ik ben een en al brand”, constateert ze.

De eerste herinnering van deze 74-jarige dateert uit de tijd dat ze een jaar of zes was. Ze woonde met haar ouders en twee broertjes in de woning tussen het Oude Raadhuis en de Intertoys. Naast het Oude Raadhuis liep een paadje destijds, daar mocht de kleine meid fietsen. In dat pad stond de sirene, die bij een brand afging. Op zekere dag, toen Marij aan het fietsen was, begon de sirene te loeien. “Ik wilde snel naar mama, ik schrok natuurlijk van dat harde geluid.. Maar ik kreeg het poortje niet open, dus ik heb het blijkbaar op een krijsen gezet. Mijn oom, die in het Oude Raadhuis werkte, hoorde mij gelukkig. Hij kwam naar buiten en zei: kom maar durske, gaan we aan mama vragen of je mee mag naar de brand. Haha, dat mocht toen nog gewoon tijdens werktijd“. Enfin, zo ging Marij mee naar haar eerste brand, een bosbrand in de buurt van de Strabrechtse Heide. Ze

herinnert zich hoge vlammen en een sterke wind en ze weet nog dat de brandweerlieden bang waren dat boerderijen in de buurt ook vlam zouden vatten. “Ik zie het oude vrouwtje uit een van die boerderijen nog buiten op een stoel zitten, wachtend of haar huis in brand zou vliegen”.

Hoe dan ook, bij haar is daar, op die dag, de basis gelegd voor haar belangstelling voor branden. “Ik ben helemaal gefascineerd geraakt door branden“, zegt ze.

De familie verhuisde op zeker moment naar Mierlo-Hout. Daar woonde ze niet dicht bij een sirene, dus branden raakten een tijdlang op de achtergrond. Totdat Marij trouwde en met haar man Frans op het Lijntje in Mierlo ging wonen. De brandweerkazerne lag toen min of meer achter hun tuin en de sirene was daar ook. Ze sliepen altijd met het raam open, Frans was al net zo gefascineerd door branden als Marij, dus het laat zich niet moeilijk raden wat het jonge koppel deed als de sirene ging: juist, op de brand af. De branden bij smederij Van Vught (waar nu de Plus is gevestigd), bij woninginrichting Dijsselbloem (nu IJssalon Bacio): ze herinnert ze zich allemaal nog. “En zeker weet ik ook nog die keer dat de sirene ging en wij ons bed uitsprongen om te gaan kijken. Moesten we eerst onze auto, een lelijke Eend,

helemaal van het ijs ontdoen voordat we weg konden. En weet je waar de brand was? Bij de friettent van Jan Gottenbosch, zowat om de hoek bij ons. En er stond alleen een sinaasappelkistje in brand”, vertelt ze lachend. “Tja, vroeger had je nog geen 112 of andere bronnen om te weten te komen om wat voor brand het ging. Je moest gewoon achter de brandweerauto aan of achter andere mensen die ook naar de brand reden”.

Zij herinnert zich ook nog goed de brand in de sporthal - waarover elders in deze Koerier meer te lezen is. “Het was daags na mijn verjaardag en ik stond de boel op te ruimen. De sirene ging en ik dacht: ik ben weer een jaar ouder geworden, dus ik ga maar niet meer. Maar ik kon het niet laten, ik sprong op de fiets. Toen bleek de sporthal in brand te staan. Wat een vlammen en wat een rook! Ik heb toen gelijk mijn man ingeseind, die in Mierlo-Hout werkte bij mijn vader op kantoor. Hij mocht naar Mierlo om naar de brand te kijken. Wat zal hij hard gefietst hebben.” Toen Marij en Frans een paar jaar getrouwd waren, kregen ze kinderen. En toen was het uit met de pret, toen konden ze ‘s nachts niet meer samen naar branden gaan kijken. “Dan was het kop of munt, dat bepaalde wie naar de brand mocht. Ik herinner me nog een brand in de Wilhelminastraat. Ik had geluk: ik mocht er heen”. Ook weet ze nog dat ze ooit overdag samen met de overbuurman naar een brand is gaan kijken: “zijn twee kinderen en mijn drie kinderen achterin de auto, van autogordels hadden

we toen nog nooit gehoord. De kinderen waren toen nog hartstikke klein. Het was een brand op de Strabrechtse Heide”.

Zelfs in het buitenland konden Marij en Frans branden niet weerstaan. Ze waren eens op vakantie in de buurt van Marseille. “We stonden voor een stoplicht, toen er een brandweerauto aankwam met loeiende sirene. We hebben geen seconde nagedacht: hup, erachter aan, door het rode licht, op volle snelheid. We zouden eens iets moeten missen. Een flinke bosbrand was het....”

De laatste herinnering die Marij wil vertellen, is er een van begin juli 2010. “Het was 14 dagen na het overlijden van mijn man. Ik liet visite uit en zag in de verte donkere wolken boven de Strabrechtse Heide. Daar moest ik bij zijn. Dus mijn fiets gepakt en richting het Voortje. Daar werd ik terecht tegengehouden. Het bleek zo’n enorme brand te zijn.” Ook over deze brand is elders in de Koerier meer te lezen. Ze is inmiddels 74, maar toch.... . Als er weer een brand uitbreekt en ze hoort er van, dan springt Marij weer op de fiets om poolshoogte te gaan nemen. Ze kan het echt niet laten.

RIA SAANEN

Publiek bij brand (foto Pim Velthuizen)

Branden op het industrieterrein

Op industrieterrein De Smaale hebben in het verleden enkele grotere branden plaatsgevonden, zoals die in 2008 en in 2011.

In 2008 brak op maandag 12 mei vroeg in de morgen - 's nachts eigenlijk nog - een felle brand uit, waarbij een vrachtauto, een buitenopslag van hout en pallets en een rij bomen in vlammen opgingen. Dat gebeurde op het terrein voor het gebouw dat later, in 2011, totaal verwoest werd. De brand brak rond 02.00 uur uit en de brandweer was tot 05.00 uur aan het nablussen. Het vuur werd met drie bluswagens en een ladderwagen bestreden. De Mierlose brandweer kreeg daarbij assistentie van Helmondse collega's. De grootste, meest recente brand brak uit op zondag 27 maart 2011 om 01.00 uur. Een bedrijfsverzamelgebouw tussen de Nijverheidsweg en de Tramweg werd bijna compleet in de as gelegd. In de hal van ruim 14.000 vierkante meter waren meer dan tien bedrijven gevestigd. De brandweer kon niet voorkomen dat de hal gedeeltelijk instortte. Er waren mogelijk gasflessen aanwezig in het gebouw en de brandweer bevestigde dat er ontploffingen hadden plaatsgevonden.

In totaal zijn uiteindelijk tachtig brandweerlieden van het eigen korps en van diverse korpsen uit de regio met het blussen van de brand bezig geweest en werden tenminste vijftien voertuigen ingezet. De

directe omgeving van de brandhaard werd afgezet, maar dat bleek niet afdoende. Door de enorme rookontwikkeling en door de uitstoot van roetdeeltjes was het nodig verschillende wegen in de omgeving af te zetten.

Pas in de loop van zondagochtend kreeg de brandweer het vuur onder controle. Het nablussen nam nog de hele dag in beslag. De materiële schade liep in de miljoenen. Voor de naaste burens was er die zondagnacht veel onzekerheid. Zou de brand overslaan? Waren er giftige dampen vrijgekomen? Was de roetneerslag zo groot dat er ontruimd zou moeten worden? Gelukkig was er geen sprake van giftige dampen en ernstige roetneerslag en ook sloeg de brand niet over.

Eén bedrijf op het industrieterrein kreeg twee keer te maken met brand. Dat was autobedrijf Wim's Classics, gespecialiseerd in het onderhoud van klassieke Volvo's. Het bedrijf werd bij de grote brand in 2008 voor het eerst getroffen. Later, in 2011, ging de hele garage met inhoud verloren door een felle brand. Het toeval wil dat één specifieke Volvo uit 1972 beide keren dat er brand was in de garage stond voor onderhoud. In 2008 kwam die auto er vanaf met alleen rookschade, maar bij de brand in 2011 viel diezelfde Volvo ten prooi aan de vlammen.

HANS KLINK

BESTUUR

Voorzitter	Hans Klink 06-46505750
Secretaris	Annie Berkers - Romonesco 0492-664118
Penningmeester	Hans Verhees
Vicevoorzitter	0492-663219
Lid	Marij Damen - van der Aa 0492-662571
Lid	Mike van de Kimmenade 06-29595019
Lid	Eveline van der Linden 0492-664999
Lid	Henk van Sleeuwen 0492-662916
E-mail	info@heemkundekringmyerle.nl
Website	www.heemkundekringmyerle.nl

COLOFON

Eindredactie	Ria Saanen
Vormgeving	Pim van Deursen
Redactieadres	Annie Berkers - Romonesco Burg. van Lokvenstraat 135 5731 LT Mierlo
E-mail	Annie.Berkers@onsbrabantnet.nl
Drukker	Editoo B.V. te Arnhem

Indien onbestelbaar:
HKM, van Lokvenstraat 135, 5731 LT Mierlo

Heemkundekring Myerle

Heemkundekring Myerle is opgericht op 7 juni 1984 vanuit en voor de gemeenschap van de oude heerlijkheid Mierlo, 't Hout en Broek in het algemeen en van en voor haar leden in het bijzonder.

Wij willen in brede kring belangstelling wekken voor plaats en streek door leden en belangstellenden te betrekken bij historisch en archeologisch interessante projecten. Hiertoe organiseren we activiteiten die heemkunde dichterbij de mensen brengt. Hierbij steunen we op de gemeenschap en leden en zorgen voor hun actieve bijdrage.

Verder onderzoeken en bestuderen we verschillende aspecten die tot het begrip heemkunde behoren en doen daarvan verslag in woord, beeld en geschrift.

Wij verlenen medewerking aan het veiligstellen van heemkundig belangrijke terreinen, voorwerpen en zaken in de meest uitgebreide zin. Wij zullen hiervan door middel van publicaties, lezingen en exposities verslag doen aan de gemeenschap van Mierlo en Mierlo-Hout en dragen zo bij aan het behoud van het culturele erfgoed.

(uit de missie van HKM)

U bent welkom: donderdagavond van 20.00 - 22.00 in het Oude Raadhuis van Mierlo
www.heemkundekringmyerle.nl